

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА**

Економіко-правовий факультет

Кафедра маркетингу та бізнес-адміністрування
Кафедра цивільно-правових дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор в науково-педагогічній роботі

(П. І. Б.)

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВА ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 103 Науки про Землю
(код і назва спеціальності (тей))

Інститут/факультет Геолого-географічний
(назва інституту, факультету)

2021-2024 р

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Наукова проектна діяльність та інтелектуальна власність»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Чайковська М.П., к. е. н., доцент кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування ОНУ імені І.І. Мечникова

Клейменова С.М. к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін ОНУ імені І.І. Мечникова

Робоча програма затверджена на засіданні

Кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування
Протокол від 31 серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри (О.В. Садченко)

Кафедри цивільно-правових дисциплін
Протокол від __ серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри (І.С. Канзафарова)

Схвалено Навчально-методичною комісією ЕПФ
Протокол від 31 серпня 2021 року № 1

Голова (Масін В.М.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань 10 Природничі науки	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3		Обов’язкова
	Спеціальність 103 Науки про Землю	Рік підготовки: 2-й
Змістових модулів – 2		<i>Семестр</i>
	Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)	
Загальна кількість годин – 90 год.		<i>Лекції</i> 16 год
		<i>Практичні</i> 14 год.
		<i>Лабораторні</i> -
		<i>Самостійна робота</i> 60 год.
		<i>ІНДЗ.</i>
		Вид контролю: Залік

* – у денній та вечірній формах навчання ідентична кількість годин

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна програма дисципліни «Наукова проектна діяльність та інтелектуальна власність» має комплексний характер, оскільки її вивчення ґрунтується, з одного боку, на основних категоріях теорії управління, фінансового менеджменту, системного аналізу, з іншого – на основних категоріях цивілістики (як галузевої юридичної науки) в цілому та вчення про право інтелектуальної власності зокрема.

Предметом курсу «Наукова проектна діяльність та інтелектуальна власність» є процеси управління проектами, програмами, що здійснюються з використанням спеціальних методів та інструментів, які забезпечують вирішення задач управління проектами, програмами, а також теоретичні та нормативні основи охорони інтелектуальної власності (в тому числі – прав на об'єкти, що створюються в процесі реалізації певних проектів та програм).

Метою навчальної дисципліни є формування у аспірантів: знань щодо методології управління проектами, програмами, а також набуття навичок впровадження проектних рішень у практичній діяльності (включаючи навички взаємодії учасників проекту з метою його успішної реалізації); знань щодо основних категорій, які становлять теоретичні основи охорони інтелектуальної власності, та правових засобів, що застосовуються для правового регулювання відповідних суспільних відносин, а також набуття навичок з вірного тлумачення та застосування на практиці норм права, що регулюють відносини інтелектуальної власності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Наукова проектна діяльність та інтелектуальна власність» є набуття відповідних компетентностей на основі засвоєння основних теоретичних положень та набуття необхідних практичних навичок, що дозволяють ефективно застосовувати спеціальні методи та інструменти – для вирішення задач управління проектами, програмами, а також необхідні правові засоби – для реалізації та захисту прав інтелектуальної власності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

а) інтегральної (ІК): Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері геології із залученням отриманих знань із суміжних навчальних дисциплін, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійних практик.

б) загальних (ЗК):

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність працювати в міжнародному середовищі.

ЗК 03. Здатність до організації, планування та управління науковими проектами.

ЗК 04. Здатність породжувати нові ідеї (креативність).

ЗК 07. Здатність спілкуватися на фахову тематику з експертами з інших галузей.

в) спеціальних (СК):

СК 03. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері морської геології, палеонтології, інженерної геології, гідрогеології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК 04. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в геології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації.

СК 05. Здатність використовувати новітні інформаційно-комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК 06. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК 07. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення, застосування наявних фундаментальних та створення нових цілісних знань.

СК 09. Здатність демонструвати глибинні знання та розуміння основних концепцій, важливих фактів, принципів та теорій з геології.

СК 10. Здатність самостійно здійснювати науково-дослідницьку діяльність в галузі геології та суміжних науках, інтерпретувати дані власного наукового дослідження, відносити їх до відповідної теорії з використанням сучасних методів дослідження, інформаційних технологій.

СК 11. Здатність демонструвати знання сучасного стану, основних тенденцій та перспектив розвитку геологічної науки, орієнтуватись в сучасних проблемах наукових досліджень в галузі геології та суміжних науках, продукувати нові ідеї при вирішенні дослідницьких і практичних задач.

Нормативний зміст підготовки доктора філософії у процесі вивчення дисципліни, сформульований у термінах результатів навчання:

РН 02. Глибоке розуміння загальних принципів, методів геологічних наук, методології наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях (у сфері морська геологія, палеонтологія, інженерна геологія, гідрогеологія) та у викладацькій практиці.

РН 03. Глибоке розуміння теоретичних основ, прикладних засад, сучасних тенденцій та перспектив розвитку геологічної науки, спроможність орієнтуватися в сучасних проблемах наукових досліджень в геології й суміжних науках.

РН 05. Ґрунтовні знання методів наукових досліджень морської геології, палеонтології, інженерної геології, гідрогеології та вміння їх використовувати на належному науковому рівні.

РН 06. Поглиблене знання ранніх та нових актуальних напрямів досліджень, сучасних досягнень в галузі геології, застосовування їх для вирішення наукових завдань і самостійної пошукової роботи в межах обраного наукового напрямку (морська геологія, палеонтологія, гідрогеологія, інженерна геологія).

РН 09. Вміння розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти з метою переосмислення наявних та створення нових цілісних знань для розв'язування актуальних наукових проблем геології з дотриманням норм академічної етики, академічної доброчесності, і з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

РН 10. Володіння сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями, комп'ютерними засобами та програмами для проведенні наукових досліджень та освітній діяльності (пошук, оброблення та аналіз інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу, геологічне, гідрогеологічне та інженерно-геологічне моделювання).

РН 11. Вміння ініціювати, організувати та проводити комплексні міждисциплінарні дослідження в галузі геології, науково-дослідницькій та інноваційній діяльності, результатом яких є отримання нових знань.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Наукова проектна діяльність та інтелектуальна власність» аспірант повинен:

Знати:

- сучасну методологію управління проектом, програмою та усвідомлювати місце і роль управління проектом, програмою у загальній системі організаційно-економічних знань;

- спеціальну термінологію проектної діяльності;
- зміст, структуру, життєвий цикл проекту, програми;
- теорію організації управління проектом, програмою;
- основний зміст та структуру процесу управління проектом, програмою.
- предмет права інтелектуальної власності;
- об'єкти та суб'єктів права інтелектуальної власності;
- законодавчі акти і норми, що регулюють суспільні відносини, пов'язані зі створенням, використанням та захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності в Україні;
- способи захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності від можливих порушень.

Вміти:

- застосовувати організаційний інструментарій управління проектом, програмою та отримані знання і набуті навчання у практичній діяльності;
- визначати цілі проекту, програми; здійснювати обґрунтування та структурування проекту, програми;
- розраховувати кошторис та складати бюджет проекту, програми; складати календарні графіки виконання проекту, програми; контролювати і коригувати план реалізації проекту, програми;
- управляти проектом, програмою на всіх стадіях розвитку їх життєвого циклу;
- використовувати сучасні інформаційні технології в процесі управління проектом, програмою;
- визначати об'єкти авторського права, об'єкти права промислової власності;
- володіти термінологією, понятійним апаратом науки, загальнонауковою та правничою методологією, користуватися спеціальною літературою;
- вміти застосувати норми права при моделюванні способів розв'язання конкретних юридичних ситуацій та вирішенні задач;
- складати цілісне уявлення про сучасні проблемні питання розвитку права інтелектуальної власності, оцінювати проблеми його теорії та практики з метою вироблення конкретних пропозицій по вдосконаленню окремих положень вітчизняного законодавства у цій сфері.

Програма навчальної дисципліни передбачає проведення лекцій і практичних занять, а також здійснення аспірантами самостійної роботи.

Навчальна дисципліна є обов'язковою.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 90 годин (3 кредити ЄКТС).

Підсумковою формою контролю знань є залік.

3. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Управління проектами, програмами

Тема 1. Загальні засади методології управління проектами, програмами. Проективізація середовища ХХІ століття та тенденції розвитку інформаційної інфраструктури суспільства. Концепція проекту в управлінні. Основні риси, ознаки, властивості проектів, програм. Класифікація проектів, програм. Життєвий цикл проекту.

Тема 2. Управління та інформаційна підтримка проекту, програми. Розвиток методів управління проектами. Діаграма Ганта. Метод PERT, СPM. WBS –структура проекту. Модель управління проектами, програмами як поєднання основних функцій проектного менеджменту та інструментів їх реалізації. Інформаційне середовище проекту як передумова успіху проекту.

Тема 3. Методологічні підходи при плануванні та обґрунтуванні проектів, програм. Цілепокладання в проекті. Компоненти структуризації проекту, програми.

Планування послідовності виконання проєктів, програм. Управління цінністю в проєкті. Сучасні бізнес-моделі планування проєктів.

Тема 4. Управління вартістю, часом, ризиками та якістю проєктів. Структура проєкту в розрізі стадій життєвого циклу та функціональних напрямків. Визначення бюджету. Фінансування проєкту, програми. Оцінка ефективності проєкту, програми за показниками комерційної, економічної і бюджетної ефективності. Показники оцінки ефективності інвестиційних проєктів на базі статистичних та динамічних методів. Концепція управління якістю проєкту, програми.

Тема 5. Управління персоналом у проєктах, програмах. Основні сфери та напрями управління персоналом у проєктах, програмах. Формування команди проєкту, програми. Організація ефективної діяльності команди. Мотивація окремих виконавців і груп. Управління конфліктами в проєкті.

Модуль 2. Охорона прав інтелектуальної власності

Тема 6. Загальні засади права інтелектуальної власності. Поняття права інтелектуальної власності. Предмет та метод права інтелектуальної власності, система права інтелектуальної власності. Джерела права інтелектуальної власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Об'єкти права інтелектуальної власності. Зміст права інтелектуальної власності. Особливості об'єктів права інтелектуальної власності для різних сфер наукової діяльності. Застосування охорони об'єктів права інтелектуальної власності при захисті дисертаційних досліджень.

Тема 7. Авторське прavo та суміжні права. Поняття та ознаки авторського права. Джерела авторського права. Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторського права. Особливості виникнення та здійснення авторського права. Захист авторських прав. Питання з'ясування плагіату в дисертаційних дослідженнях. Питання вільного використання наукових досліджень. Питання цитування при здійсненні наукової діяльності. Авторські договори на твори, створенні при здійсненні наукової діяльності.

Тема 8. Патентне право. Поняття патентного права. Об'єкти патентного права і ознаки набуття охороноздатності. Поняття і ознаки винаходу, корисної моделі, промислового зразка. Оформлення патентних прав. Особливості отримання патенту в процесі написання дисертаційного дослідження. Поняття пріоритету патенту. Особливості використання патенту при захисті наукового дослідження.

Тема 9. Правова охорона засобів індивідуалізації суб'єктів господарювання, товарів і послуг. Правова природа засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Поняття та ознаки комерційного (фірмового) найменування. Зміст права інтелектуальної власності на комерційне найменування. Поняття, ознаки, види торговельної марки та умови її охороноздатності. Динаміка прав інтелектуальної власності на торговельну марку. Географічні зазначення як об'єкти права інтелектуальної власності. Особливості отримання свідоцтва права на торговельну марку для підтвердження наукових досліджень. Договори на роботи і послуги по забезпеченню науково-технічної інформації: поняття, сфера застосування, предмет та види.

Тема 10. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності. Поняття та види нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності. Наукові відкриття: поняття, ознаки, захист прав. Право інтелектуальної власності на компоновання інтегральної мікросхеми. Поняття, ознаки та об'єкти захисту прав на раціоналізаторські пропозиції. Право інтелектуальної власності на сорти рослин і породи тварин. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Денна форма навчання*			
	разом	у тому числі		
		л	с/п	с.р.
<i>I</i>	2	3	4	5
Модуль 1. Управління проєктами, програмами				
Тема 1. Загальні засади методології управління проєктами, програмами	8	2		6
Тема 2. Управління та інформаційна підтримка проєкту, програми	10	2	2	6
Тема 3. Методологічні підходи при плануванні та обґрунтуванні проєктів, програм	10	2	2	6
Тема 4. Управління вартістю, часом, ризиками та якістю проєктів	10	2	2	6
Тема 5. Управління персоналом у проєктах, програмах	8	-	2	6
Модуль 2. Охорона інтелектуальної власності				
Тема 6. Загальні засади права інтелектуальної власності.	9	2	-	6
Тема 7. Авторське право та суміжні права	8	2	2	6
Тема 8. Патентне право	8	4		6
Тема 9. Правова охорона засобів індивідуалізації суб'єктів господарювання, товарів і послуг.	8	-	2	6
Тема 10. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності	10	-	2	6
РАЗОМ	90	16	14	60

* – на вечірній формі навчання ідентична кількість годин

5. Теми практичних занять

№ п/п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин
1	Тема 1. Загальні засади методології управління проєктами, програмами	-
2	Тема 2. Обґрунтування та інформаційна підтримка проєкту, програми	2
3	Тема 3. Методологічні підходи при плануванні проєктів, програм	2
4	Тема 4. Управління вартістю, часом, ризиками та якістю проєктів	2
5	Тема 5. Управління персоналом у проєктах, програмах	2
6	Тема 6. Загальні засади права інтелектуальної власності	-
7	Тема 7. Авторське право та суміжні права	2
8	Тема 8. Патентне право	-
9	Тема 9. Правова охорона засобів індивідуалізації суб'єктів господарювання, товарів і послуг	2
10	Тема 10. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності	2
	Разом:	14

* – на денній та вечірній формах навчання ідентична кількість годин

6. Самостійна робота

Самостійна робота є основним засобом засвоєння ЗВО навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи ЗВО визначається навчальним планом підготовки спеціалістів з

урахуванням специфіки та змісту дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньої програми, а також питомої ваги в навчальному процесі практичних занять.

Обов'язковим елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та зарубіжною спеціальною літературою за тематикою курсу.

Основні види самостійної роботи з Модулю1:

- робота над індивідуальним науково-дослідним завданням (10 год);
- проходження дистанційних курсів міжнародної академії Cisco за проблемними питаннями дисципліни (10 год);
- підготовка до практичних занять; опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури; самоперевірка студентом власних знань за запитаннями до самоконтроля (розподіл годин за темами модулю наведено в таблиці).

№ п/п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин*
1	Тема 1. Загальні засади методології управління проектами, програмами	2
2	Тема 2. Обґрунтування та інформаційна підтримка проекту, програми	2
3	Тема 3. Методологічні підходи при плануванні проектів, програм	2
4	Тема 4. Управління вартістю, часом, ризиками та якістю проектів	2
5	Тема 5. Управління персоналом у проектах, програмах	2
Разом:		10

* – у денній та вечірній формах навчання ідентична кількість годин

Основні види самостійної роботи з Модулю2:

- вивчення лекційного матеріалу; робота з законодавчими, нормативними матеріалами (10 год);
- робота над індивідуальним науково-дослідним завданням (10 год);
- робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури; підготовка до практичних занять; самоперевірка студентом власних знань за запитаннями до самоконтролю (розподіл годин за темами модулю наведено в таблиці).

№ п/п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин*
6	Тема 6. Загальні засади права інтелектуальної власності	2
7	Тема 7. Авторське право та суміжні права	2
8	Тема 8. Патентне право	2
9	Тема 9. Правова охорона засобів індивідуалізації суб'єктів господарювання, товарів і послуг	2
10	Тема 10. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності	2
Разом:		10

* – на денній та вечірній формах навчання ідентична кількість годин

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є видом самостійної роботи ЗВО, що виконується відповідно до спеціальності та тематики дисертаційного дослідження з урахуванням наукових інтересів ЗВО. Індивідуальні завдання повинні підтвердити опанування ЗВО дисципліни та прищепити навички самостійної закінченої розробки практичних рекомендацій.

Індивідуальне завдання з Модулю 1 виконується у вигляді Проекту “Науково-проектна діяльність за напрямком” з використанням методів, технологій та спеціалізованого програмного інструментарію, що розглядалося в курсі, за наступною структурою.

1. Проаналізувати своє наукове дослідження з точки зору методології управління проектами.
2. Проаналізувати мету проекту (за напрямком наукового дослідження) за елементами сучасних бізнес-моделей планування та управління цінністю.
3. Розробити план проекту (у ІСУП). Описати необхідні роботи, встановити зв'язки, розподілити ресурси.
4. Побудувати діаграми Ганта, СРМ, ресурсну, мережеву.
5. Розрахувати показники ефективності проекту, оцінити ризики.

Індивідуальне завдання з Модулю 1 оформлюється у вигляді звіту, структура якого відповідає вимогам до оформлення рефератів за стандартом ОНУ імені І.І.Мечникова (результати виконання робіт у спеціалізованому програмному інструментарію додаються у звіт у вигляді скріншотів) та доповідається у вигляді презентації на практичних заняттях.

Індивідуальне завдання з Модулю 2 оформлюється у вигляді Реферату та доповідається на практичних заняттях.

Теми до Індивідуального завдання з Модулю 2

1. Розвиток теорій права інтелектуальної власності.
2. Загальні положення щодо охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності в зарубіжних країнах *(за вибором студента)*.
3. Комерціалізація прав на об'єкти інтелектуальної власності.
4. Еволюція правового регулювання відносин інтелектуальної власності в контексті європейської інтеграції України.
5. Загальні положення щодо охорони об'єктів авторського права і суміжних прав.
6. Правова охорона комп'ютерних програм і баз даних для ЕОМ.
7. Авторський договір та його види.
8. Піратство як порушення авторських прав.
9. Загальновідомі торговельні марки: проблеми визнання та охорони.
10. Захист прав на географічне зазначення.
11. Особисті немайнові та майнові права на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
12. Загальні положення щодо охорони прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.
13. Правова охорона наукового відкриття.
14. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій.
15. Сорти рослин і породи тварин (селекційні досягнення) як об'єкти права інтелектуальної власності.
16. Комерційна таємниця і ноу-хау як об'єкти права інтелектуальної власності.
17. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
18. Договори на створення і використання результатів науково-технічної діяльності.

Індивідуальне завдання оцінюється за критеріями: самостійності виконання; логічності та послідовності викладення матеріалу; повноти та глибини розкриття питань, проблемної ситуації, аналітичної частини; відображення практичного досвіду; обґрунтованості висновків; наявності конкретних пропозицій і прогнозів з обов'язковим посиланням на використані літературні джерела; якості оформлення, презентації та захисту завдання; своєчасності виконання та захисту завдання.

8. Запитання до самоконтролю

Запитання до Модулю 1

1. Порівняльна характеристика проектного та процесного підходів в управлінні.

2. Ознаки та характеристики проекту. Системи класифікації проектів.
3. Особливості управління науково-дослідницькими проектами.
4. Особливості управління ІТ-проектами.
5. Життєвий цикл проекту. Структура, етапи та фази. Основні процеси.
6. Стандарти щодо визначення структури життєвого циклу.
7. Каскадна модель, етапи розробки, недоліки та переваги.
8. Спіральна модель, проблеми її використання.
9. Залежність ризиків від часу розробки для різних моделей.
10. Еволюція методів управління проектами.
11. Діаграма Ганта. Переваги, недоліки, історія запровадження.
12. Метод СРМ. Переваги, недоліки, історія запровадження.
13. Діаграма PERT. Переваги, недоліки, історія запровадження.
14. WBS –структура проекту. Переваги, недоліки, історія запровадження.
15. Логіко-структурний підхід в управлінні проектами, програмами.
16. Базові функціональні можливості сучасних ІСУП.
17. Порівняльна характеристика ІСУП за напрямками.
18. Модель проекту в ІСУП.
19. Загальна схема проектного аналізу .
20. Попередній аналіз ідеї проекту. Mindmapping та ІС щодо їх побудови.
21. Сучасні тренди програмно інформаційної підтримки Mindmapping.
22. Бізнес-моделі обґрунтування цінності проекту.
23. Елементи бізнес-моделі, їх призначення та послідовність.
24. Поняття ризику та невизначеності. Класифікація ризиків проекту.
25. Причини виникнення та чинники впливу на динаміку ризиків.
26. Основні методи аналізу ризиків та способи їх зниження.
27. Сутність управління якістю проекту та способи забезпечення якості проекту.
28. Гнучкі методології розробки проекту. Принципи Agile-маніфесту.
29. Концепція Scrum: ролі, практики, документи. Переваги та недоліки Scrum
30. Методологія Kanban: основні ідеї. Переваги, недоліки, сфера застосування.
31. Бережлива розробка проекту Lean. Переваги, недоліки, сфера застосування.
32. Методологія управління проектами PRINCE2.
33. Визначення бюджету. Фінансування проекту, програми.
34. Методи та показники оцінки ефективності проекту.
35. Показники оцінки ефективності проектів на базі статистичних методів.
36. Оцінка ефективності інвестиційних проектів на базі динамічних методів.
37. Методи підвищення ефективності реалізації проекту.
38. Формування команди проекту. Управління конфліктами в проектах.
39. Лідерство і мотивація в команді. Розвиток команди
40. Джерела ресурсного забезпечення проекту та їх вибір. Планування витрат.

Запитання до Модулю 2

1. Законодавство України в сфері інтелектуальної власності.
2. Загальна характеристика об'єктів прав інтелектуальної власності.
3. Зміст права інтелектуальної власності.
4. Ознаки охороноспроможності об'єктів права інтелектуальної власності.
5. Поняття авторського права та сфера його дії.
6. Виникнення та здійснення авторського права.
7. Об'єкти, що охороняються авторським правом.
8. Правомірне використання твору без згоди автора.
9. Строки охорони авторських прав.
10. Поняття патентного права. Права та обов'язки, що виникають з патенту.

11. Поняття патенту. Строки дії патенту. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту.
12. Порядок отримання патенту на винахід.
13. Поняття, ознаки винаходу, строк правової охорони.
14. Поняття і обов'язки винахідників службових винаходів,
15. Поняття та ознаки корисної моделі, строк правової охорони.
16. Поняття промислового зразка та умови його патентоспроможності, строк правової охорони.
17. Права автора промислового зразка.
18. Момент виникнення майнових прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
19. Правові наслідки припинення чинності виключних майнових прав на винахід та корисну модель.
20. Патентування об'єкта промислової власності за кордоном.
21. Припинення дії патенту на промисловий зразок. Визнання патенту на промисловий зразок недійсним
22. Поняття торгівельної марки і умови їх правової охорони. Строк правової охорони.
23. Процедури патентування торговельної марки.
24. Права, що впливають із свідоцтва на торговельну марку. Обмеження прав володільця торговельної марки.
25. Порухення прав на торговельну марку. Захист прав на торговельну марку.
26. Підстави припинення дії свідоцтва на торговельну марку.
27. Умови визнання позначення добре відомою маркою.
28. Географічне зазначення, його визначення. Види географічних зазначень.
29. Реєстрація географічного зазначення та порядок її здійснення.
30. Правові наслідки реєстрації географічного зазначення.
31. Визнання реєстрації географічного зазначення недійсним.
32. Право інтелектуальної власності на сорт рослин і породи тварин.
33. Компонування інтегральної мікросхеми як об'єкт права інтелектуальної власності.
34. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
35. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
36. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття.
37. Загальна характеристика договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.
38. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності: поняття та види.
39. Ліцензійний договір: поняття, правова природа.
40. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
41. Цивільно-правові способи захисту прав інтелектуальної власності.
42. Загальна характеристика системи міжнародно-правової охорони інтелектуальної власності.

9. Методи навчання

При вивченні курсу застосовуються наступні методи навчання: словесний, наочний, практичний, які передбачають лекції, бесіди, роботу з нормативними актами, навчальною та спеціальною літературою, роботу зі спеціалізованим програмним інструментарієм, проходження дистанційних курсів міжнародної академії Cisco, презентації, групову роботу та індивідуальні бесіди. За характером логіки пізнання застосуються аналітичний, індуктивний, дедуктивний методи. За рівнем самостійної розумової діяльності – частково-пошуковий, дослідницький, проблемний.

10. Методи контролю

Навчальна дисципліна вивчається протягом одного семестру та складається з двох змістових модулів (ЗМ). Залік виставляється за результатами роботи здобувача вищої освіти впродовж усього семестру.

Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Під час викладання матеріалу лекцій лектор може здійснювати контрольні опитування ЗВО. Максимальна оцінка, яку аспірант може отримати за ці опитування, складає 10 балів, які є складовими комплексного підсумкового контролю.

Оцінювання під час поточного та підсумкового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою шляхом:

- усне опитування на практичних заняттях;
- оцінювання якості виконання індивідуальної роботи (у вигляді Проекту / реферату);
- проходження дистанційних курсів академії Cisco за проблемними питаннями дисципліни.

Підсумкове оцінювання здійснюється шляхом врахування усіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок. Підсумкова оцінка визначається як зважена сума балів за результатами поточного контролю. За два змістових модулі аспірант може одержати максимум 100 балів.

11. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Параметри	Змістовий модуль 1 (ЗМ1)			Змістовий модуль 2 (ЗМ2)		Разом (підсумкова оцінка (СК))
Частка оцінки в підсумковій оцінці (%)	50			50		100
	Практичні заняття	ДК Cisco	Індив. завдання	Практичні заняття	Індив. Завдання	
	10	10	30	25	25	

Критерії та шкала оцінювання: національна та ECTS

Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів вищої освіти в ОНУ досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю. Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань здобувачів вищої освіти, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань здійснюється за 100-баловою системою, яка переводиться відповідно у національну шкалу та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

За системою ОНУ	За шкалою ECTS	За національною системою (для заліку)	Визначення
90 – 100	A		Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми

			вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та контролю в цілому.
85 - 89	B		Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та контролю в цілому.
75 - 84	C		Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та контролю в цілому виконав не повністю.
70 - 74	D	зараховано	Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми контролю не виконав.
60 - 69	E		Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та контролю в цілому.
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та контролю в цілому.
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни.

12. Методичне забезпечення

Методичні рекомендації до вивчення змістовного модулю “Управління проектами та програмами” курсу “Управління проектами, програмами та охорона інтелектуальної власності”: для студентів денного(заочного) відділення усіх спеціальностей. Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) / [укладач: М. П. Чайковська]; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, екон.-прав. ф-т, каф. маркетингу та бізнес-адміністрування. Одеса, 2020. 25 с.

13. Рекомендована література

Управління проектами

Основна

1. Азбука управління проектами. Планування: навч. посіб. / О.В. Єгорченков, Н.Ю. Єгорченкова, Є.Ю. Катаєва. К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 2017. 117 с.
2. Березін О.В., Безпарточний М.Г. Управління проектами: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2014. 271 с.
3. Ворона П.В. Технологія управління проектами: підруч. для студентів ВНЗ. Полтава: Шевченко, 2013. 172.
4. Кожушко Л.Ф., Кропивко С.М. Управління проектами: навч. посіб. К.: Кондор, 2013. 386 с.
5. Колеснікова К.В., Бондар В.І. Управління проектами: практикум. Одеса: Елтон, 2013. 119 с.
6. Креативные технологии управления проектами и программами / С. Д. Бушуев [и др.]; под ред. С. Д. Бушуева; Украинская ассоц. управления проектами.К.: Саммит-Книга, 2010.763 с.
7. Луценко Г.В. Комп'ютерні технології управління проектами: навч.-метод. посіб. для студентів ун-тів. Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. 84 с.

8. Управління проектами: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Дмитрієв І.А. та ін. Харків: ХНАДУ, 2013. 235 с.
9. Управління проектами: навч. посіб. / Н.О. Петренко, Л.О. Кустрич, М.О. Гоменюк. К.: Центр учбової літератури, 2017. 224 с.
10. Чайковська М.П. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. Одеса:ОНУ, 2015. 370 с.
11. Чайковська М.П. Інвестування: Підручник. Одеса:ОНУ, 2016. 312 с.
12. Шишмарьова Л.О. Управління проектами: навч. посіб. для самост. роботи студентів. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 135 с.

Додаткова

1. Заренков В.А. Управление проектами: учеб. пос. 2-е изд. М.: АСВ; СПб: СПбГАСУ, 2010. 312 с.
2. Медведева О.М. Ціннісно-орієнтоване управління взаємодією в проектах: монографія. Сєверодонецьк: СНУ ім. Володимира Даля, 2015. 242 с.
3. Нікіфоров П.О., Фесюк А.В., Ткачук І.Я. Управління інвестиційними проектами: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2015. 175 с.
4. Ноздріна Л.В., Ящук В.І., Полотай О.І. Управління проектами: навч. посіб.: теорет. матеріал, метод. вказівки та завдання до викон. лаб. занять і самост. роботи студентів. Львів: СПОЛОМ, 2014. 304 с.
5. Попов Ю.И., Яковенко О.В. Управление проектами: Учебное пособие. М.: ИНФРА-М, 2007. 208 (Учебники для программы MBA)
6. Технологія управління соціальними проектами: монографія / Т.М. Безверхнюк та ін.; за заг. ред. Т.М. Безверхнюк. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. 291 с.
7. Управління проектами в підприємницьких структурах: навч. посіб. Кучеренко В.Р. та ін. Одеса: Астропринт, 2013. 268 с.
8. Управління інноваційними проектами: навч. посіб. / за заг. ред. Й.М. Петровича. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. 313 с.
9. Управління проектами: процеси планування проектних дій: підруч. для студентів ВНЗ / І.В. Чумаченко та ін.; за заг. ред. І.В. Чумаченка і В.В. Морозова. К.: КРОК, 2014. 676 с.
10. Управление проектами: практическое руководство: пер. с англ. / К.Ф. Грей, Э.У. Ларсон. М.: Дело и Сервич, 2003. 528 с. Чайковська М.П. Інформаційні системи і технології в менеджменті. Навчальний посібник. - Одеса: Астропринт, 2010. 256 с.
11. Чайковська М.П. Комплексний підхід моделювання в управлінні ІТ-проектами. Економічний вісник національного технічного університету України КПІ. Київ:КПІ, 2014(11). с.590-597.
12. Эффективное управление проектами на основе стандарта PMI PMBOK 6th Edition. М. 2019, 273 с.
13. Agile Practice Guide Bundle (Pmbok Guide) Paperback, PMI, 2017. 210 p.
14. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide), Ed. Network Square, PA: Project Management Institute. 2017. 756 p..
15. Chaikovska M. Problems of implementation of IKT-projects in marketing activity of the enterprise. Scientific letters of Academic society of Michal Baludansky, 2015, № 3. Slovakia, Kosice:ASMB, 2015. P. 33-36.
16. Chaikovska M., Chaikovskyy M. Strategies for implementation of Affiliate-projects in marketing activity. Scientific Journal of Polonia University (PNAP - Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej) 27 (2018) nr 2, p/18-25. <https://nuife.org/index.php/pnap/article/view/239>
17. Chaikovska M., Chaikovskyy O. Architectural component-oriented approach to marketing-managing IT- projects. Innovation Technologies in the Formation and Development of Human Capital: Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology Monograph 16, Poland: Scientific editing Iryna Ostopolets, Pawel

Mikos. Katowice: Editorial compilation Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej Katowice, 2018. P. 67-80.

18. Chaikovska M., Levitskaia A. Modern approaches to managing mobile marketing IT projects. Scientific journal. Marketing and Digital Technologies, Vol.4 № 1. Odesa, ONPU, 2020. P.88-97.

19. C.William Ibbs, Young-Hoon Kwak. The benefits of Project Management: financial and organizational rewards to corporations.. Project Management Institute Education Foundation, 2017. 27.

20. ICB - IPMA Competence Baseline. Version 3.0. IPMA Editorial Committee: Caupin G., Knopfel H., Gerrit Koch, Pannenbacker K. and all. IPMA, 2016. pp.202.

21. ISO / TR 10006: 2013 Quality management - Guidelines to quality in project management.

22. Projects IN Controlled Environments (PRINCE2) the Office of Government Commerce (OGC), United Kingdom.2017.

Охорона інтелектуальної власності

Нормативно-правові акти

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів: Паризький акт від 24.06.1971 р., змін. 02.10.1979 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051.

2. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052.

3. Ніщцька угода про Міжнародну класифікацію товарів та послуг для реєстрації знаків 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_066.

4. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14.06.1891 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_134.

5. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин від 02.12.1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_856

6. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%80>.

7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

8. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

9. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.

10. Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав: Закон України від 15.05.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19>.

11. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 5.10.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.

12. Про кінематографію: Закон України від 13.01.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9/98-80>.

13. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.

14. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України від 15.12.1993 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>.

15. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>.

16. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-80>.

17. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.

18. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. URL :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

19. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.

20. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

21. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.

22. Про насіння і садивний матеріал: Закон України від 15.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-15>.

23. Про племінну справу і тваринництво: Закон України від 15.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12>.

24. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>.

25. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>.

26. Про захист інформації в автоматизованих системах: Закон України від 05.07.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2594-15>.

27. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80/94-80>.

28. Про інформаційні агентства: Закон України від 28 лютого 28.02.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-80>.

29. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10.02.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-80>.

30. Про лікарські засоби: Закон України від 04.04.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-80>.

31. Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-80>.

32. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-80>.

33. Про схвалення концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2016>

34. Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/320-2017-%D>.

35. Про довірчі товариства: Декрет Кабінету Міністрів України від 17.03.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23-93>.

36. Про Правила торгівлі дорогоцінними металами (крім банківських металів) і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням у сирому та обробленому вигляді і виробами з них, що належать суб'єктам господарювання на праві власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/802-98>.

Основна

1. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.

2. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: підручник: затверджено МОН України. К.: Знання, 2006. 431с.

3. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 278 с.

4. Драпак Г. Основи інтелектуальної власності: Навч. посібник. Вид. 2-ге, випр. К.: Кондор, 2007. 156 с.

5. Дроб'язко В.С. Право інтелектуальної власності: навч. посіб.: рекомендовано МОН України. К.: Юрінком Інтер, 2004. 512 с.
6. Інтелектуальна власність: навч. посібник [Т. Г. Васильців, В. В. Апопій, Р. Л. Лупак, О. О.] Ільчук. Львів: Вид-во Львівської комерційної академії, 2015. 172 с.
7. Інтелектуальна власність: навчальний посібник [Р. Ю. Кожушко, М. В. Колосніченко, І. П. Остапчук, М. С. Винничук]. К.: КНУТД, 2014. 108 с.
8. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Під ред. В.П. Мартинюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 360 с.
9. Кірін Р.С., Хоменко В. Л., Коросташова І.М. Інтелектуальна власність. Підручник. Д.: Національний гірничий університет, 2012. 320 с.
10. Ксенофонтова М. М. Інтелектуальна власність: у схемах і таблицях: навчальний посібник для підготовки магістрів з усіх напрямів підготовки і галузей знань. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. 292 с. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/704>
11. Лазебний В.С. Основи інтелектуальної власності та її захисту: навч. посібник. К.: Ліра-К, 2011. 150 с.
12. Мікульонок І.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. 3-тє вид. К.: Кондор-Видавництво, 2015. 242 с.
13. Основи інтелектуальної власності: навч. посібник. [Ю. І. Фордзюк, В. М. Кабацій]. К.: Кондор, 2012. 208 с.
14. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 414 с.
15. Право інтелектуальної власності: навч. посібник. [О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе]. Одеса: Фенікс, 2011. 492 с.
16. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. 2-ге вид., переробл. та допов. К.: Ін Юре, 2002. 672 с.
17. Цивільне право: підручник: у 2 т. / за ред.: В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва, В. Л. Яроцький. – 2-ге вид., переробл. та допов. Т. 1. Х.: Право, 2014. 656 с.
18. Цивільне право: підручник : у 2 т. / за ред.: В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва, В. Л. Яроцький. 2-ге вид., переробл. та допов. Т. 2. Х.: Право, 2014. 816 с.

Додаткова

1. Андрощук Г. Географічні зазначення: характер прав, існуючі системи охорони та захист (ч. 3) // Інтелектуальна власність. 2006. № 1. С. 4-13.
2. Андрощук Г.О., Бондарєв Т.Б., Іваницька Н.А., Шкляр С.В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції». Науково-практичне видання. К.: ВД «Юридична газета», 2013. 175 с.
3. Архипова М. І. Цивільно-правова охорона географічних зазначень в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. К., 2006. 19 с.
4. Бабець І. Г., Мойсеєнко І. П. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2014. 160 с.
5. Биркович Т.І., Бондар І.С., Шишка Р.Б. та ін. Право інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект: навчальний посібник. К.: Видавничий центр КНУКіМ, 2015. 280 с.
6. Бошицький Ю., Козлова О. Аспекти правової охорони комерційних найменувань в Україні. *Інтелектуальна власність*. 2005. № 9. С. 8-13.
7. Бутнік-Сіверський О. Раціоналізаторство – складова інноваційної діяльності в умовах розвитку економіки знань. *Інтелектуальна власність*. К. 2007. Вип. № 8. С. 41-50.
8. Васильців Т. Г. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. 252 с.

9. Вітчизняний та світовий досвід правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності: Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції / За заг. ред. О.В. Черевка, О.П. Орлюк. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2015. 144 с.
10. Глухівський Л. Про стан правової охорони зазначень походження товарів в Україні. *Інтелектуальна власність*. 2007. № 1. С. 18-23.
11. Дергачова В. В. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 416 с.
12. Еннан Р.Є. [та ін.]. Право інтелектуальної власності: навчальний посібник. К.: Алерта, 2016. 492 с.
13. Жаров В., Міндрул А. Перспективи удосконалення законодавства України з питань правової охорони торговельних марок і географічних зазначень. *Інтелектуальна власність*. 2005. № 10. С. 11-20.
14. Иванова Л.А., Котлик С.В. Промышленный образец как новое техническое решение: учебное пособие для студентов высших учебных технических заведений. Одесса: Астропринт, 2014. 72 с.
15. Інтелектуальна промислова власність: монографія [Л. А. Иванова, Т. Е. Шарахматова, С. В. Малых]. Тернопіль: Издательство ТНТУ имени Ивана Пулюя, 2015. 224 с.
16. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії та практики: науково-практична конференція 24 лютого 2010 р. Київський університет права НАН України. К.: Видавництво Європейського університету, 2010. Вип. 1. 156 с.
17. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії та практики: науково-практична конференція 22 лютого 2011 р. Київський університет права НАН України. К.: Видавництво Європейського університету, 2011. Вип. 2. 142 с.
18. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії та практики: науково-практична конференція 22 лютого 2012 р. Київський університет права НАН України. — К.: Видавництво Європейського університету, 2012. Вип. 3. 182 с.
19. Інтелектуальна власність. Законодавство, судова практика: практичний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 344 с.
20. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Під ред. В.П. Мартинюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 360 с.
21. Інтелектуальна власність: погляд з XXI століття: збірник наукових праць за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції (15-16 жовтня 2015 р.) / за заг. ред. О.В. Черевка, О.П. Орлюк. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2015. 248 с.
22. Клейменова С.М. Авторські правовідносини як форма реалізації правомочностей суб'єктів авторського права. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Київ, 2004. 20с.
23. Клейменова С.М. Послуги хостингу в системі послуг. Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені В.Винниченка. Серія 2«Право», 2019. Випуск 6. С.26-29.
24. Кірін Р.С. Патентологія: монографія. Дніпропетровськ: НГУ, 2015. 424 с.
25. Кодинець А.О. Договірні відносини у сфері колективного управління авторськими та суміжними правами. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Юридичні науки*. 2016. № 4. С. 60-64.
26. Кодинець А.О. Правові засади оновлення законодавства України у сфері інтелектуальної власності в умовах сучасності. Сучасна цивілістична наука в умовах гібридної війни: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 16 листопада 2017 р. К.: Таврійський національний університет імені В.І.Вернадського, 2017. С. 106-109.
27. Кодинець А.О. Правові засади систематизації інформаційних зобов'язань.

Підприємництво, господарство і право. 2017. №11, С. 35-39.

28. Кодинець А.О. Реформування законодавства у сфері інтелектуальної власності: напрями, проблеми, перспективи. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2017. № 4. URL: <http://www.inprojournal.org/wp-content/uploads/2017/12/49-58.pdf>
29. Кохановская Е. В. К вопросу об общих положениях о праве интеллектуальной собственности в Гражданском кодексе Украины. *Ежегодник украинского права*. X., 2012. № 4. С. 354–370.
30. Кохановська О. В. Основні теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства в Україні. *Право України*. 2011. № 5. С. 52–59.
31. Крайнев П.П., Работягова Л.І., Дятлик І.І. Патентування винаходів в Україні / За ред. П. П. Крайнева: Монографія. К.: Ін Юре, 2000. 340 с.
32. Крижна В. М. Види торговельних марок. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2008. № 1. С. 44–51.
33. Кузнецов Ю. М. Патентознавство та авторське право: Підруч. К.: Кондор, 2005. 428 с.
34. Кузнецова Н. С. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні. *Право України*. 2011. № 3. С. 21–29.
35. Кунцевич В. Про «ноу-хау». *Інтелектуальна власність*. К., 2005. № 4. С. 32-38.
36. Лазебний В.С. та ін. Основи інтелектуальної власності та її захисту: навчальний посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2014. 160 с.
37. Мельник О. М. Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в Україні / Національний ун-т внутрішніх справ. Харків: Видавництво Національного ун-ту внутрішніх справ, 2002. 357 с.
38. Мельник О. М. Цивільно-правова охорона інтелектуальної власності в Україні: Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / НАН України; Інститут держави і права ім В. М. Корецького. К., 2004. 36 с.
39. Мікульонок І.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. 3-тє вид. К.: Кондор-Видавництво, 2015. 242 с.
40. Особисті немайнові права інтелектуальної власності творців: монографія / за заг. ред. В.В. Луця. Тернопіль: Підруч. і посіб., 2007. 256 с.
41. Пастухов О. М. Авторське право в Інтернеті. К.: Школа, 2004. 144 с.
42. Патентознавство: навчальний посібник [укл.: Л.Г. Ніколайчук, Л.Б. Демидчук]. Львів: Видавництво ЛІКА, 2015. 172 с.
43. Підопригора О. Авторське право і суміжні права в новому Цивільному кодексі України. *Інтелектуальна власність*. 2004. № 2. С. 16-20.
44. Потоцький М.Ю. Господарсько-правовий захист інтелектуальної власності в Україні: монографія. К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2014. 620 с.
45. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / за заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В. О. Жарова К.: Парламентське вид-во, 2006. 432 с.
46. Святоцький О.Д., Крайнев П.П., Прахов Б.Г. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію / За ред. Святоцького О.Д. К.: Ін Юре, 2004. 128 с.
47. Селиванов М. В. Защита права на компьютерную программу: теория и практика. Учебно-практ. пособ. Харьков: Эспада, 2004. 176 с.
48. Сучасні виклики і актуальні проблеми права інтелектуальної власності в Україні та Європі: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (6 жовтня 2014 р.) / Ю.Л. Бошицький, Гарі Френсіс, Міхал Швантнер та ін. Вип. 1. К.: Видавництво Ліра, 2014. 312 с.
49. Харитонова О.І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності (концептуальні засади). О.: Фенікс, 2011. 346 с.

50. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2014. 276 с.

51. Цибульов П.М. Система інтелектуальної власності. *Інтелектуальна власність*. К., 2005. № 5. С. 56-61.

14. Електронні інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І.І. Мечникова: <http://lib.onu.edu.ua/>
2. Офіційний веб-портал Департаменту розвитку сфери інтелектуальної власності: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?title=DepartamentRozvitkuTorgivli>
3. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності»: <http://iii.ua/uk>
4. Офіційний веб-сайт Всеукраїнської асоціації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених): <https://ring.org.ua/edr/uk/companu/21655171>
5. Науково-практичний журнал "Інтелектуальна власність в Україні": <https://intelvlas.com.ua/>
6. Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»: <http://www.library.kpi.ua>
7. ConceptDraw Office 3. – Режим доступу: <http://www.conceptdraw.com>
8. Microsoft Project. – Режим доступу: <http://www.microsoft.com/project/ru/ru/default.aspx>